

Remissvar på SOU 2009:16, Betänkande av Kulturutredningen

RIO, Rörelsefolkhögskolornas Intresseorganisation, översänder härmed synpunkter över utredningens betänkande.

Vi instämmer i de principiella synpunkterna som Folkbildningsrådet framfört i sitt yttrande.

När det gäller Kulturutredningens förslag till "kulturportfölj" konstaterar vi att den inte föreslås gälla nuvarande statsbidrag till folkhögskolornas och studieförbundens folkbildningsverksamhet. Vi instämmer i den avgränsningen. Vi anser att den modell som idag gäller för folkbildningsanslaget är ett bra exempel på hur relationer, såväl principer som ekonomiska, kan hanteras mellan samhället och civilsamhällets företrädare.

Vidare när det gäller utredningens förslag till "kulturportfölj" så konstaterar vi att detta förslag främst gäller för de regionala kulturinstitutionerna. Vi avstår från att kommentera detta förslag men ser positivt på att kulturpolitiken på regional nivå kan utvecklas och förstärkas. Men man måste medverka till att institutionernas verksamhet än mer kan utvecklas i samspel med till exempel det fria kulturlivet.

I utredningens analyser har man försökt att lyfta fram det civila samhället, det fria kulturlivet, föreningsliv och folkbildning. Detta är bra men vi kan konstatera att utredningens exempel främst utgör beskrivningar av folkbildningsaktiviteter inom studieförbundens folkbildningsverksamhet. Beskrivningen borde ha varit mer total med även folkhögskolornas omfattande verksamhet inom områden som tillhör kulturpolitikens område.

Utredningen sammanfattar (sid 84) att folkbildningen har åtminstone tre huvudbetydelser, och väljer en inriktning på dessa tre till utövande amatörkultur eller utbildning. Vi som fristående folkhögskolor saknar en beskrivning i enlighet med vårt uppdrag. Vårt nationella uppdrag är att "bidra till att bredda intresset för och delaktighet i" kulturlivet. Det betyder att kultur i folkbildningen (folkhögskolor) är integrerat i all verksamhet. Kurser som syftar till utbildning är bara en del i helheten. Den stora delen är däremot att deltagare, oavsett kurs, kommer att utgöra en medvetenhetsbank om kulturens betydelse, en kulturkonsumtionskategori som i önskvärd grad vet vad den söker och försöker se till att den också får det.

Utöver det uppdraget har folkhögskolorna det uttalade målgruppsuppdraget att söka kontakt med och stå till förfogande för grupper som hotas av marginalisering. Att just de estetiska långkurserna är ett utmärkt verktyg till detta mål förs inte på tal i utredningen.

Folkhögskolorna står också för ett betydande kulturutbud i form av föreställningar konserter, utställningar, politiska manifestationer och andra event.

Till frågor om mångfald och tillgänglighet är det också värt att nämna att folkhögskolorna är en kontaktyta mot andra länders kulturer. Inte bara genom att vi tar emot en stor del av de nyanlända, utan också genom direkta bilaterala kontakter och utbyten med institutioner i andra länder, inte minst i tredje världen. Folkhögskolor bidrar även med kulturverksamhet med personer med funktionsnedsättning.

Vidare är "det livslånga lärandet" ett, av både Sveriges riksdag och den Europeiska gemenskapen, betonat mål. Det livslånga lärandet som real möjlighet pekar mot varje enskild medborgares "överenskommelse" med det allmänna om ekonomiska förutsättningar till deltagande i kulturlivet. Det nuvarande EU årets tema med kreativitet och innovation är ytterligare ett samband som stärker folkbildningens breda uppdrag inom kulturens område.

Folkbildningen (folkhögskolor) är sammantaget en viktig bas för delaktigheten i och intresset för den kultur som skapas och erbjuds genom kulturpolitiken. Folkbildningens frihet är viktig för att fullfölja uppdraget. Detta samband kan aldrig ingå i varken överenskommelser eller portföljer. Vårt uppdrag kan inte heller mätas för att uttrycka hur stor del av folkbildningsanslaget som utgörs av kulturutövande. (sid 92). Det är inte så folkbildningens uppdrag är formulerat.

Kapitel 9.5 om folkbildningen inleds med att ange att utredningen med folkbildningen avser både studieförbund och folkhögskolor. Den definitionen är svår att se att den fullföljs. I diagram och beskrivningar av verksamheter som följer är det studieförbunden som avhandlas. Det medför att RIO har svårt att ta ställning till såväl beskrivning, analys som slutsatser utifrån vår verksamhetsform.

RIO beklagar att folkhögskolornas roll för kulturarbetet och kulturintresset (konsumtion) i Sverige alltför lite synliggjorts i utredningens analys och beskrivningar

RIO bejakar utredningens förslag att nuvarande statsbidrag till folkhögskolornas och studieförbundens folkbildningsverksamhet inte föreslås ingå i den s k "portföljmodellen". Vi instämmer i den avgränsningen

Stockholm den 13 maj 2009

Kent Johansson
Ordförande RIO